

S&S 2023/76

Rechtbank Den Haag 21 september 2022

“Solution” – bewijslast**Achtergrond**

In deze zaak over schade gerelateerd aan een verloren voortstuwingssysteem speelt in aanvulling op de vraag naar de bewijslastverdeling de vraag naar de bewijswaardering. Ook komt aan de orde of een professionele partij een beroep kan doen op een beding in de algemene voorwaarden dat proceskosten integraal vergoed dienen te worden.

Casus

De zaak betreft in essentie de schade en de kosten veroorzaakt door het verlies van het zogeheten V-pod voortstuwingssysteem van het *offshore support* schip “Solution”. Bij vertrek uit de haven vanuit Pemba in Mozambique in april 2018 maakte de “Solution” water en moest niet-essentiële bemanning worden geëvacueerd. Bij het treffen van de evacuatiemaatregelen bleek dat de V-pod aan bakboordachterzijde naast het schip op de scheepshelling lag. Vaststaat dat het schip in aanraking is gekomen met de scheepshelling. Partijen zijn het er niet over eens of de aanraking het gevolg is van het verlies van de V-pod of dat de aanraking heeft geleid tot dat verlies en dus de oorzaak daarvan was.

De eigenaar van de “Solution”, DUC, heeft de betreffende V-pod in februari 2015 gekocht van een (in het vonnis geanonimiseerde) werf (“de werf”). DUC vordert in de procedure voor de Rechtbank Den Haag vergoeding van de werf van de geleden schade en gemaakte kosten met een totaalbedrag van ruim 300.000

euro. DUC stelt dat de V-pod is verloren door een montagefout en baseert de vordering op een tekortkoming in de nakoming van de verplichtingen van de werf. Op basis van de ruimere garantie in de bijzondere voorwaarden, welke garantie voortgaat op de Metaalunievoorwaarden, is de werf volgens DUC gehouden haar schadeloos te stellen.

De werf betwist dat er sprake is van een gebrek aan de V-pod en/of bij de montage en beroept zich op de Metaalunievoorwaarden. Ook stelt de werf dat DUC niet-ontvankelijk is in haar vorderingen, omdat DUC al schadeloos is gesteld door haar verzekeraars. In reconventie, dus bij wijze van tegenvordering, vordert de werf bovendien vergoeding van al de door haar in de procedure gemaakte kosten op basis van haar algemene voorwaarden.

Beslissing Rechtbank Den Haag

De rechtbank oordeelt allereerst dat DUC wel degelijk een belang heeft bij haar vordering. Het klopt dat verzekeraars voor een aanzienlijk deel in de vordering van DUC zijn gesubrogeerd en DUC in zoverre geen eigen rechten meer heeft. Maar omdat DUC een last en volmacht van verzekeraars heeft overgelegd, heeft zij juridisch wel een belang. Op die basis kan zij op eigen naam alle schade en kosten die verband houden met het incident vorderen.

Vervolgens beslist de rechtbank over de schadeoorzaak. Anders dan DUC is de werf van mening dat de V-pod niet is afgebroken door slechte montage, maar door slecht zeemanschap. Daardoor zou het schip tegen de scheepshelling zijn gekomen en zou de V-pod los zijn geraakt. Beide partijen baseren hun betoog op een ander expertiserapport. De experts van partijen zijn het niet met elkaar eens en plaatsen zelfs vraagtekens bij elkaars deskundigheid.

De rechtbank oordeelt dat zij bij deze “battle of experts” aan geen van de rapporten op zichzelf doorslaggevende betekenis kan toekennen. Er is echter ook een derde rapport beschikbaar van INAMAR, een onafhankelijk instituut dat vergelijkbaar is met de Inspectie Leefomgeving & Transport (voorheen de Scheepvaartinspectie). Het doel van het rapport is het vaststellen van de schade aan boord van de “Solution”. Op basis van dat onderzoek concludeerde INAMAR ook dat de schade het gevolg is van slecht zeemanschap. Volgens INAMAR was een montagefout niet mogelijk, omdat het incident twee jaar later plaatsvond. Ook zou de kapitein onder meer geen rekening hebben gehouden met de getijden en het weer en geen loods aan boord hebben gehad. De rechter oordeelt dat de

conclusies van INAMAR de conclusie uit het expertiserapport opgesteld in opdracht van de werf ondersteunen.

De stelplicht en de bewijslast van de schadeoorzaak rusten op DUC als eiser. Deze zal moeten aantonen dat de werf tekortgeschoten is in de nakoming van de verbintenis en dus dat de montagefout de oorzaak is van de schade. Nu DUC dat niet lukt, strandt haar vordering.

Tenslotte komt de rechter toe aan de tegenvordering van de werf van integrale proceskostenveroordeling. Standaardregel in Nederlandse procedures is dat de advocaatkosten ook bij een positief eindoordeel slechts voor een beperkt gedeelte betaald hoeven te worden door de in het ongelijk gestelde partij. De gedachte daarachter is dat er geen financiële belemmering moet zijn die toegang tot de rechter blokkeert. Zakelijk opererende partijen kunnen daar echter contractueel van afwijken en kunnen afspreken dat de partij die in het ongelijk wordt gesteld alle proceskosten moet vergoeden. De Metaalunievoorwaarden bepalen in art. 17.8 dat als de opdrachtnemer, dus de werf, in een gerechtelijke procedure in het gelijk wordt gesteld, alle kosten voor rekening komen van zijn opdrachtgever, dus van DUC. De rechtbank gaat niet mee in het betoog van DUC dat het bij de bepaling alleen gaat om kosten voor incassoprocedures gestart door de werf, nu het beding onder het kopje “betaling” stond. Ook het betoog dat dit (boete) beding een onaanvaardbare financiële belemmering opwerpt voor het fundamentele recht van toegang tot de rechter wordt verworpen.

Niet alleen strandt dus de vordering van DUC, maar zij moet bovendien alle kosten van de werf vergoeden.

Commentaar

De rechter heeft een grote vrijheid in de waardering van het bewijs. Als partij-experts elkaar tegenspreken dan kan bewijs uit ‘onafhankelijke’ hoek de doorslag geven. Het blijft daarbij steeds van belang niet alleen naar de conclusies te kijken van rapporten, maar ook naar hoe die zijn onderbouwd.

Bij het aangaan van een overeenkomst is het belangrijk bedacht te zijn op bedingen over integrale vergoeding van proceskosten, ook op minder voor de hand liggende plaatsen.

De hier besproken jurisprudentie is afkomstig uit S&S (Afl levering 7/8; 2023), Kluwer B.V., Postbus 23 (7400 GA) Deventer.

Dr. J. (Jolien) Kruit

De auteur is advocaat en partner bij Van Traa Advocaten te Rotterdam.